

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

केगाव, सोलापूर-४१३ २५५, महाराष्ट्र (भारत)

दूरध्वनी क्र. ०२१७-२७४४७७८ / ११३/११४ (११ लाईन्स), फॅक्स : ०२१७-२३५१३००

संकेतस्थळ: <http://sus.ac.in> ई-मेल : registrar@sus.ac.in

bos@sus.ac.in

अभ्यासमंडळे विभाग

जा.क्र. पुअहोसोविसो/अमंवि/२०२३/ 5769

दिनांक: - 6 SEP 2023

प्रति

१. मा. प्राचार्य, सर्व संलग्नित महाविद्यालये
२. मा. संचालक, विद्यापीठ परिसर सर्व शैक्षणिक संकुले
पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

विषय: मानवविज्ञान विद्याशाखा अंतर्गत शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ पासून सुधारित करण्यात आलेले खालील तक्त्यात नमूद अभ्यासक्रम विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आलेबाबत.

संदर्भ: अभ्यासमंडळे विभागाची दि.२८/०८/२०२३ रोजीची मान्य टिपणी.

महोदय/महोदया,

उपरोक्त विषयास अनुसरून आपणांस प्राप्त आदेशान्वये कळविण्यात येते की, विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार चारही विद्याशाखा अंतर्गत अभ्यासक्रम दर ३ वर्षांनी २०% बदल करून सुधारित करण्यात येतात. राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार पदव्युत्तर अभ्यासक्रम या वर्षी नविन आराखडयाप्रमाणे तयार करण्यात आले आहेत.

शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ पासून मानवविज्ञान विद्याशाखा अंतर्गत येणारे खालील तक्त्यात नमूद पदवी द्वितीय वर्ष, पदव्युत्तर प्रथम वर्ष व इतर अभ्यासक्रम सुधारित करण्यात आले आहेत. सदर अभ्यासक्रमास विद्यापीठातील विविध अधिकार मंडळांनी मान्यता प्रदान केली आहे. तसेच सदर बाब तातडीची असल्याने महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम २०१६ कलम १२ (७) अन्वये मा. कुलगुरु महोदयांनी मा. विद्यापरिषदेच्या वतीने सदर अभ्यासक्रमास मान्यता प्रदान केली आहे.

Sr. No.	PG Courses w.e.f. August 2023-24 (As Per N.E.P.-2020 New Structure)
1)	M.A. Part-I Marathi
2)	M.A. Part-I English
3)	M.A. Part-I Hindi
4)	M.A. Part-I History
5)	M.A. Part-I Political Science
6)	M.A. Part-I Economics
7)	M.A. Part-I Kannada
8)	M.A. Part-I Urdu
9)	M.A. Part-I Sanskrit
10)	M.A. Part-I Pali
11)	M.A. Part-I Prakrit
12)	M.A. Part-I A.I.H.C. & A.
13)	M.A. Part-I Applied Psychology
14)	M.A. Part-I Rural Development
15)	M.A. Part-I Public Administration

Other PG Courses

Sr. No.	PG Courses w.e.f. August 2023-24
1)	M.A. Part-II History (For University Campus)
2)	M.A. Part-II Applied Psychology (For University Campus)
3)	LL.M. Part-I For Affiliated Colleges
4)	LL.M. Part-I For University Campus

Sr. No.	UG Courses w.e.f. August 2023-24
1)	B.A. Part-II Economics
2)	B.A. Part-II Kannada
3)	B.A. Part-II Optional Psychology
4)	B.A. Part-II Optional Sociology
5)	B.A. Part-II Optional Philosophy
6)	B.A. Part-II History
7)	B.A. Part-II/B.Com. Part-II Compulsory Marathi & Optional Marathi
8)	B.A. Part-II A.I.H.C.& A.
9)	B.A. Part-II Hindi
10)	B.A. Part-II Compulsory & Optional Urdu
11)	B.A. Part-II Compulsory & Optional Prakrit
12)	B.A. Part-II Political Science
13)	B.A. Part-II Compulsory & Optional Persian
14)	B.A. Part-II Compulsory & Optional Sanskrit
15)	B.A. Part-II N.C.C. Optional (Military Science)
16)	B.A. Part-II N.S.S.
17)	B.A./B.Com. Part-II Compulsory & Optional English
18)	Five Years Integrated Course in B.A. LL.B. Part-V

IDS Papers

Sr. No.	B.A. Part-II IDS Papers w.e.f. August 2023-24
1)	Political & Cultural History of Ancient India up to C.A.D. 650 (A.I.H.C.& A.)
2)	Social Ecology (Sociology)
3)	Rural Development (Sociology)
4)	Pryojan Mulak Hindi, Rojgarparak Hindi (Hindi)
5)	Traditional Logic (Deductive Logic), Modern Logic (Propositional Logic) Sem.-III (Philosophy)
6)	Traditional Logic (Induction Logic), Modern Logic (Predicate Logic) Sem.IV (Philosophy)
7)	Lalit Gadya Ani Upyogit Marathi-Sem.-III (Marathi)
8)	Katha Ani Upyojit Marathi- Sem.-IV (Marathi)
9)	Prayojan Mulak Hindi – Sem-III (Hindi)
10)	Rojgarparak Hindi- Sem-IV (Hindi)
11)	Urdu ki Sheri-O-Nasri Asnaf ka Taruf (Urdu)
12)	Public Administration (Political Science)
13)	Basics of Linguistics (English)
14)	Yoga Studies (Physical Education)
15)	Prakrit Jain Sahityacha Ithihas, Arvachin Prakrit Sahityacha Parichay (Prakrit)
16)	Labour Welfare (Economics)
17)	Co-opration (Economics)
18)	History of Social Reforms in Maharashtra (1818-1970 A.D.) (History)
19)	Secretarial Practice and Commercial Correspondence (Commerce)
20)	Introduction to Tourism Geography- Sem.-III (Geography)

21)	Climatology – Sem. III (Geography)
22)	Geography of India Sem.- III (Geography)
23)	Resource Geography of Maharashtra- I Sem. – III (Geography)
24)	Economic Geography – Sem.- IV (Geography)
25)	Environmental Geography Sem. IV (Geography)
26)	Resource Geography of Maharashtra-II Sem.-IV (Geography)
27)	Tourism in India Sem.- IV (Geography)

उपरोक्त तक्त्यात नमूद सर्व अभ्यासक्रम दि. ०४/०९/२०२३ रोजी प्रस्तुत विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर BOS → SYLLABUS → FACULTY OF HUMANITIES → UG & PG Courses या मथळ्याखाली उपलब्ध करून देण्यात आले आहेत.

उपरोक्त बाब आपल्या अधिपत्याखालील सर्व संबंधित अध्यापक व विद्यार्थ्यांच्या निर्दर्शनास आणून द्यावी, ही विनंती.

आपला विश्वासू,

U. K. Metkari
(डॉ. यु. व्ही. मेटकरी)
उपकुलसचिव

- प्रत माहिती व कार्यवाहीस्तव :
१. मा. कुलगुरु महोदयांचे कार्यालय, पुअहोसोविसो
  २. मा. प्र-कुलगुरु महोदयांचे कार्यालय, पुअहोसोविसो
  ३. मा. कुलसचिव महोदयांचे कार्यालय, पुअहोसोविसो
  ४. मा. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ, पुअहोसोविसो
  ५. मा. संचालक, शैक्षणिक, संशोधन व विकास विभाग, पुअहोसोविसो
  ६. मा. प्र.अधिष्ठाता व सहयोगी अधिष्ठाता, मानवविज्ञान विद्याशाखा, पुअहोसोविसो
  ७. मा. अध्यक्ष व समन्वयक, मानवविज्ञान विद्याशाखा अंतर्गत सर्व अभ्यासमंडळे, पुअहोसोविसो